

Verklaring

In Nederland is geen centraal instituut dat de registratie van het aanbod van ter beschikking gestelde lichamen bijhoudt. Als iemand zijn lichaam ter beschikking stelt aan de wetenschap, moet die persoon contact opnemen met een van de anatomische instituten in Nederland. Die afdelingen anatomie zijn ondergebracht bij de acht universitaire medische centra. Met een eigenhandig geschreven verklaring, ondertekend en met datum, maakt een donor kenbaar dat hij zijn lichaam ter beschikking stelt aan de wetenschap. Het instituut beheert dit codicil.

Bij het AMC staan 5000 personen in het register van het anatomisch instituut, bij het LUMC zijn dat er 1500 en het Erasmus MC 1200. Het universitaire medisch centrum in Rotterdam heeft op dit moment twintig lichamen in huis en heeft ruimte voor maximaal tachtig stoffelijke overschotten.

Geen verklaring

De instituten hebben geen aanwijsbare verklaring voor de toename van het aanbod. Zij werven ook niet actief voor lichamen. Wel adviseren de instituten donors die jonger dan zestig jaar zijn, zich in te schrijven als orgaan- en weefseldonor in plaats van dat ze hun lichaam ter beschikking stellen van de wetenschap.

Gert-Jan Kleinrensink, functioneel anatoom in het Erasmus MC, denkt dat de vergrijzing een reden kan zijn voor de toename van het aanbod. 'Ook maken mensen rationelere keuzes over wat ze willen met hun lichaam na de dood.'

Anatomisch instituut

Als iemand na de dood zijn lichaam ter beschikking stelt van de wetenschap, schenkt deze persoon zijn hele lichaam na overlijden aan het anatomisch instituut. Na de dood moet het stoffelijk overschot het liefst binnen 24 uur, maar uiterlijk binnen 48 uur, bij het instituut arriveren.

De balseming moet beginnen voordat de organen versterven. Het stoffelijk overschot wordt dan gebruikt voor medisch-wetenschappelijk onderwijs en onderzoek, zoals proefoperaties en anatomische lessen voor studenten geneeskunde. Het lichaam wordt niet meer teruggegeven aan nabestaanden voor een begrafenis of crematie. Bij orgaan- of weefseldonatie is dat wel het geval. In Nederland is in de Wet op de lijkbezorging geregeld wat er met het lichaam na de dood gebeurt. Een stoffelijk overschot moet worden begraven, gecremeerd of worden geschonken aan een anatomisch instituut.

Lichaam ter beschikking stellen

Wie zijn lichaam ter beschikking stelt van de wetenschap, schenkt dit na overlijden aan het anatomisch instituut van een universiteit. Het lichaam wordt dan gebruikt voor medisch-wetenschappelijk onderwijs en onderzoek. Studenten leren zo veel over de bouw van het menselijk lichaam. Daarnaast hebben medisch specialisten lichamen nodig om nieuwe operatietechnieken te ontwikkelen.

Geen begrafenis of crematie

Wordt iemands lichaam ter beschikking gesteld van de wetenschap, dan krijgt het anatomisch instituut de volledige zeggenschap over het lichaam. Het wordt niet meer aan de familie teruggegeven en er is geen begrafenis of crematie. Wel wordt het ontlede lichaam na het gebruik voor onderwijs en onderzoek uiteindelijk, soms jaren later, gecremeerd.

Aanmelden bij anatomisch instituut

Wie zijn lichaam na overlijden ter beschikking wil stellen van de wetenschap, kan contact opnemen met een van de anatomisch instituten. Dit is een medische faculteit van een universiteit. Deze instituten geven informatie over de gang van zaken vóór en na overlijden. Zij vragen de schenker onder meer een codicil te maken. Dit is een eigenhandig geschreven verklaring, ondertekend en met datum, waarin staat de persoon zijn lichaam ter beschikking wilt stellen van de wetenschap. Dit codicil wordt bewaard op het anatomisch instituut. Een kopie gaat naar de schenker en diens huisarts.